

آداب و اعمال روز دحوالارض / روزی که نخستین رحمت الهی نازل شد

دحوالارض یکی از روزهای پر برکت در طول سال است. طبق برخی روایات زمین کعبه و حرم الهی در این روز ظاهر گشته و گسترش یافته است...

دحوالارض یکی از روزهای پر برکت در طول سال است. طبق برخی روایات زمین کعبه و حرم الهی در این روز ظاهر گشته و گسترش یافته است و نخستین رحمت الهی در این روز از آسمان نازل شده است. به گزارش خبرنگار مهر، روز ۲۵ ذی القعدة مصادف با «دحو الارض» است که خشکی ها گسترده شده و زمین کعبه از زیر آب ها بیرون آمده است، این شب و روز دحوالارض از ایام مهم عبادی در طول سال است.

آیت الله جوادی آملی بر اساس آیه شریفه وَمَنْ يُعْظِمُ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ، بر تعظیم شعائر الهی و گرمی داشت آنها، توصیه و تاکید می کند و روز «دحوالارض» را یکی از پربرکت ترین روزهای ایام سال می داند، چرا که طبق برخی روایات زمین کعبه و حرم خدا، در این روز ظاهر گشته و گسترش یافته است.

شمه ای از تاریخ کعبه

آیت الله جوادی آملی در صفحه ۲۶۱ کتاب «صهای حج» در این باره می نویسد: «کعبه اولین معبد مردمی و عبادتگاه توده انسان ها در روی زمین است: «إِنَّ أَوْلَ بَيْتٍ وَضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِيكَةِ»؛ که تعیین محل و نقشه ساختن آن به رهنمود و دستور خدای سبحان بود: «وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ»؛

بنابراین، کعبه اولین معبدی (نه اولین خانه) است که در روی زمین ساخته شد. گرچه بر اساس «دحو الارض» گفته شده: «مکان کعبه اولین زمینی بود که از زیر آب بیرون آمد»، لیکن استفاده این معنا که «اولین خانه ساخته شده کعبه است» از آیه، مشکل به نظر می رسد؛ زیرا اولیّت آن را مقید کرده که برای عبادت بوده است. البته آیه شریفه «إِنَّ أَوْلَ بَيْتٍ وَضِعَ لِلنَّاسِ»؛، معنای مزبور را نفی نیز نمی کند، زیرا قیودی همچون وصف، همانطور که اطلاق ندارد مفهوم نیز ندارد، مگر اینکه جمله مشتمل بر وصف، در مقام تحدید باشد. در این باره و در استفسار از آیه شریفه مزبور، از امیرالمؤمنین (ع) تصریح به اینکه قبل از بنای کعبه، خانه وجود داشته، نقل شده است.»

از امیرالمؤمنین (ع) نقل شده که فرمودند: «نخستین رحمتی که از آسمان به زمین نازل شد، در بیست و پنج ذی القعدة بود. کسی که در این روز روزه بگیرد و شبش را به عبادت بایستد، عبادت صد سال را که روزش را روزه و شبش را عبادت کرده است خواهد داشت.»

معنای دحوالارض

«دحو» به معنای گسترش است و برخی نیز آن را به معنای تکان دادن چیزی از محل اصلی اش تفسیر کرده اند. منظور از دحوالارض (گسترده شدن زمین) این است که در آغاز، تمام سطح زمین را آب های حاصل از باران های سیلابی نخستین فراگرفته بود. این آب ها، به تدریج در گودال های زمین جای گرفتند و خشکی ها از زیر آب سر بر آوردند و روز به روز گسترده تر شدند.

از سوی دیگر، زمین در آغاز به صورت پستی ها و بلندی ها یا شیب های تند و غیر قابل سکونت بود. بعدها باران های سیلابی مداوم باریدند، ارتفاعات زمین را شستند و دره ها گسترده شدند. اندک اندک زمین های مسطح و قابل استفاده برای زندگی انسان و کشت و زرع پدید آمد. مجموع این گسترده شدن، «دحو الارض» نامگذاری می شود.

برنامه های معنوی

روز دحوالارض روز گسترش زمین روز بسیار مبارکی است و آداب و اعمال ویژه ای دارد؛ از جمله:

۱. روزه داشتن که ثواب هفتاد سال عبادت را دارد.

۲. احیا و شب زنده داری شب دحوالارض که برابر با یک سال عبادت است.

۳. ذکر و دعا.

۴. انجام غسل به نیت روز دحوالارض و نماز مخصوص آن.

دعای روز دحوالارض

یکی از برنامه های پیشنهادی در روز مبارک گسترده شدن زمین، خواندن دعای ویژه این روز است. در بخشی از این دعا، به مسأله دحوالارض چنین اشاره شده است: «ای خدایی که خانه کعبه را گسترانیده و دانه را شکافتی و سختی را برطرف ساختی، از تو می خواهم در این روز از روزهایت که حق آن را بزرگ نمودی، هر گرفتاری و مشکلی را برطرف سازی».

دعای دحوالارض که خواندن آن مستحب است:

اللَّهُمَّ ذَا حِي الكَعْبَةِ وَ قَالِقَ الحَبَّةِ وَ صَارِفَ اللِّزِيَّةِ وَ كَاشِفَ كُلِّ كَرْبَةٍ أَسْأَلُكَ فِي هَذَا اليَوْمِ مِنْ أَيامِكَ الَّتِي أَعْظَمْتَ حَقَّهَا وَ أَقْدَمْتَ سَبْقَهَا وَ جَعَلْتَهَا عِنْدَ الْمُؤْمِنِينَ وَدِيعةً وَ إِلِيكَ دَرِيعةً وَ بِرَحْمَتِكَ الوَسِيعةِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ الْمُنتَجَبِ فِي المِيثَاقِ القَرِيبِ يَوْمَ التَّلَاقِ قَاتِقِ كُلِّ رَثَقٍ وَ ذَاعَ إِلَى كُلِّ حَقٍّ وَ عَلَي أَهْلِ بَيْتِهِ الأَطْهَارِ الهُدَاةِ المَتَارِ دَعَائِمِ الجَبَّارِ وَ وِلَاةِ الجَنَّةِ وَ النَّارِ وَ أَعْطِنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا مِنْ عَطَائِكَ المَخْزُونِ غَيْرِ مَقْطُوعٍ وَ لَا مَمْنُوعٍ [مَمْنُونٍ] تَجْمَعُ لَنَا بِهِ التَّوْبَةَ وَ حُسْنَ الأُوبَةِ،

خدایا ای گستراننده کعبه و شکافنده دانه و برگیرنده سختی و برطرف کننده هر گرفتاری، از تو می خواهم در این روز از روزهایت، که حقش را بزرگ گرداندی، و سبقتش را پیش انداختی و آن را نزد اهل ایمان امانت و و به سوی خود وسیله قرار دادی، و به رحمت گسترده ات که بر محمد درود فرستی آن بنده برگزیده ات در پیمان نزدیک، روز دیدار، شکافنده هر امر بسته، و دعوت کننده به حق، و بر اهل بیت پاکش آن راهنمایان، و روشن کنندگان راه حق، ستونهای جبار، و متولیان بهشت و دوزخ، و عطا کن به ما از عطای در خزانه ات که نه بریده شود، و نه منع گردد، تا به وسیله آن توبه، و بازگشت خوبی برای ما فراهم نمایی

يَا خَيْرَ مَدْعُوٍّ وَ أَكْرَمَ مَرْجُوٍّ يَا كَفِيَّ يَا وَفِيَّ يَا مَنْ لَطْفُهُ خَفِيَ الطُّفُّ لِي يَلْطُفَكَ وَ أَسْعِدُنِي يَعْفُوكَ وَ أَيَّدُنِي يَنْصُرَكَ وَ لَا تُنْسِينِي كَرِيمٍ ذِكْرَكَ يَوْلَاةِ أَمْرِكَ وَ حَقِظَةَ سِرِّكَ وَ احْفَظْنِي مِنْ شَوَائِبِ الذَّهْرِ إِلَى يَوْمِ الحِشْرِ وَ النَّشْرِ وَ أَشْهَدُنِي أَوْلِيَاءَكَ عِنْدَ خُرُوجِ تَفْسِي وَ خُلُوقِ رَمْسِي وَ انْقِطَاعِ عَمَلِي وَ انْقِضَاءِ أَجَلِي اللَّهُمَّ وَ اذْكُرْنِي عَلَي طَوْلِ الِيلَى إِذَا حَلَلْتُ بَيْنَ أَطْبَاقِ التَّرِكِ وَ نَسِيْنِي النَّاسُونَ مِنَ الوَرَى وَ أَخْلِيْنِي دَارَ المُقَامَةِ وَ بَوِّئِي مَنزِلَ الكَرَامَةِ،

ای بهترین خواننده شده و کریم ترین امید شده، ای کفایت کننده، ای وفادار، ای آن که لطفش پنهانی است، به لطفت به من لطف کن، و به عفوونت خوشبختم نما، و به یاری ات تأییدم فرما، و از ذکر کریمانه ات فراموشم مکن به حق متولیان امرت و نگهبانان رازت و از گرفتاری های روزگار تا روز قیامت و برانگیخته شدن حفظم کن هنگام بیرون آمدن جانم، و فرو رفتن در قبرم، و تمام شدن کارم، و سپری شدن عمرم، اولیایت را به بالینم حاضر کن، خدایا یادم کن، بر طول پوسیدگی، زمانی که در میان توده های خاک فرود آیم، و فراموش کنندگان از مردم فراموشم کنند، و در خانه اقامت فرودم آر، و در منزل کرامت جایم ده،

وَ اجْعَلْنِي مِنْ مَرَّافِقِي أَوْلِيَائِكَ وَ أَهْلِ اجْتِبَائِكَ وَ اصْطِفَائِكَ وَ بَارِكْ لِي فِي لِقَائِكَ وَ ارْزُقْنِي حُسْنَ العَمَلِ قَبْلَ خُلُوقِ الأَجَلِ بَرِينَا مِنْ الرِّزْلِ وَ سُوءِ الخَطَلِ اللَّهُمَّ وَ أوردُنِي حَوْضَ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ اسْقِنِي مِنْهُ مَشْرَبًا رَوِيًا سَائِغًا هَنِينًا لَا أَطْمَأْ بَعْدَهُ وَ لَا أَحْتَأُ وَرْدَهُ وَ لَا عَنَّهُ أَذَادٌ وَ اجْعَلْهُ لِي خَيْرَ زَادٍ وَ أَوْقَى مِيْعَادٍ يَوْمَ يَقُومُ الأَشْهَادُ اللَّهُمَّ وَ العَنِ جَبَابِرَةَ الأَوَّلِينَ وَ الآخِرِينَ وَ يَحْفُوقِ [يَحْفُوقِ] أَوْلِيَائِكَ المُسْتَأْتِرِينَ اللَّهُمَّ وَ اقْصِمِ دَعَائِمَهُمْ وَ أَهْلِكَ أَشْيَاعَهُمْ وَ عَامِلَهُمْ وَ عَجَلْ مَهَالِكَهُمْ وَ اسئَلُهُمْ مَمَالِكَهُمْ وَ صَيِّقْ عَلَيْهِمْ مَسَالِكَهُمْ وَ العَنِ مُسَاهِمَهُمْ وَ مُشَارِكَهُمْ.

و از دوستان اولیایت، و برگزیدگان و خاصان درگاهت قرارم ده، و دیدارت را بر من مبارک گردان، و پیش از فرا رسیدن پایان عمرم حسن عمل روزی ام فرما، درحالی که پاک از لغزشها و گفتار بی پایه و منطق تباه باشم. خدایا مرا به حوض پیامبرت محمد (درود خدا بر او و خاندانش) وارد کن، و از آن به من بنوشان، نوشاندنی سیراب کننده، روان و گوارا، که پس از آن هرگز تشنه نشوم، و از ورود به آن طرد نگردم، و از آن منع نشوم، و آن را قرار ده برایم بهترین توشه، و کامل ترین وعده گاه، روزی که گواهان بیا می خیزند. خدایا لعنت کن گردنکشان گذشته و آینده را، هم آنان که حقوق اولیایت

را به ناحق به خود اختصاص دادند. خدایا پایه هایشان را بشکن، و پیروان و عمالشان را نابود ساز، زمیه های هلاکتشان را به زودی فراهم فرما، و کشورهایشان را از دستشان بگیر، و کارهایشان را بر آنان تنگ کن، و بر آنان که با آنان سهیم و شریکند لعنت فرست.

اللَّهُمَّ وَ عَجِّلْ فَرَجَ أَوْلِيَانِكَ وَ ارْزُدْ عَلَيْهِمْ مَطَالِمَهُمْ وَ أَظْهِرْ بِالْحَقِّ قَائِمَهُمْ وَ اجْعَلْهُ لِدِينِكَ مُنْتَصِرًا وَ يَا مُرَكَّ فِي أَعْدَائِكَ مُؤْتَمِرًا
اللَّهُمَّ احْقُقْهُ يَمَلَايِكَةَ النَّصْرِ وَ يَمَّا أَلْقَيْتَ إِلَيْهِ مِنَ الْأَمْرِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ مُنْتَقِمًا لَكَ حَتَّى تَرْضَى وَ يَعُودَ دِيْنُكَ بِهِ وَ عَلَى يَدَيْهِ
جَدِيدًا عَصًا وَ يَمْحُضَ الْحَقَّ مَحْضًا وَ يَرْفُضَ الْبَاطِلَ رَفْضًا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَى جَمِيعِ آبَائِهِ وَ اجْعَلْنَا مِنْ صَحْبِهِ وَ أَسْرَتِهِ وَ
ابْنَتِنَا فِي كَرَّتِهِ حَتَّى تَكُونَ فِي زَمَانِهِ مِنْ أَعْوَانِهِ اللَّهُمَّ أَدْرِكْ يَتَا قِيَامَهُ وَ أَشْهَدْنَا أَيَّامَهُ وَ صَلِّ عَلَيْهِ [عَلَى مُحَمَّدٍ] وَ ارْزُدْ إِلَيْنَا
سَلَامَةً وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ [عَلَيْهِمْ] وَ رَحْمَةً اللَّهُ وَ بَرَكَاتُهُ.

خدایا در فرج دوستانت شتاب کن و حقوق تاراج رفته آنان را به آنان بازگردان و قائم آنان را به حق آشکار کن، و او را یاری رسان دینت بدار، و درباره دشمنانت فرمانده به فرمانت قرار ده. خدایا فرشتگان پیروزی را گرداگرد او همواره بدار، و به آن دستوری که در شب قدر به او القا کردی او را انتقام گیرنده خویش قرار ده، تا جایی که خشنود شوی، و دینت به وسیله او، و به دست او به گونه ای نو و تازه بازگردد، و حق به طور کامل ناب شود، و باطل به صورت همه جانبه به دور افکنده شود. خدایا بر او و همه پدران او درود فرست، و ما را از همنشینان و خاندانش قرار بده، و در زمان بازگشتش ما را برانگیز، تا در دوران او در شمار یارانش باشیم. خدایا درک قیامت را روزی ما کن، و در روزگارش ما را حاضر کن، و بر او درود فرست، و سلام او را به ما باز رسان، درود و رحمت خدا و برکاتش بر او باد.
کد خبر